

รายงานผลการวิจัย
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการจัด
การศึกษาระดับพื้นฐานของประเทศต่าง ๆ
โดย ดร. กมล สุดประเสริฐ*

ฯพณฯ รัฐมนตรี ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพรัก ผมขออนุญาตเริ่มบรรยาย ผมอยากใช้เวลาเพียงสั้น ๆ เพื่อให้ทางคณะผู้ที่จะอภิปรายเรื่องนี้ได้ให้ความคิดเห็น การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกฎหมายต่าง ๆ เราได้ฟังจากท่านรัฐมนตรีพูดไปแล้วว่า นอกจากเราจะมีกฎหมายการศึกษาที่เป็นแม่บทแล้วเราจำเป็นจะต้องมีการแก้ไขกฎหมายอื่น ๆ ตามมา เท่าที่ผมได้รับมอบภาระหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ให้ทำการศึกษาค้นคว้ากฎหมายประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการวิเคราะห์รายละเอียดว่าประเทศเหล่านั้นได้จัดการศึกษาต่าง ๆ อย่างไร เป็นวิธีการที่ดี สามารถให้เราได้รับรู้ถึงกฎหมายของประเทศต่าง ๆ

ขออนุญาตดำเนินไปตาม Frame เรื่องของกฎหมายที่เราได้ศึกษาค้นคว้ามีหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่อยู่ระดับกำลังพัฒนา วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือว่าต้องการที่จะหาคำประกอบและสาระสำคัญของกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นว่าเรามีองค์ประกอบมีสาระอะไร อยากจะทราบเรียนว่ากฎหมายประเทศต่าง ๆ นั้นไม่เป็นการกฎหมายการศึกษาภาคบังคับแต่กลายเป็นกฎหมายการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีสาระว่าด้วยการบังคับส่วนหนึ่งประการที่สองคือ อยากให้มีข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนว พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 วัตถุประสงค์อันนี้เป็นแนวคิดที่ทาง สกศ. ได้วางกรอบให้ผมได้ศึกษาวิจัยในเรื่องนี้

ขอบเขตของการวิจัย ผมได้ดำเนินการตามขอบเขตที่เขากำหนดที่เรียกว่า Term of Reference คือวิจัยเอกสารกฎหมายโดยเปรียบเทียบองค์ประกอบและสาระของกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับของประเทศต่าง ๆ 7 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย มีประเทศสหรัฐอเมริกา เราเน้นไปที่ 2 มลรัฐ เพราะจริง ๆ เขามี 50 มลรัฐ หยิบเอามลรัฐที่สมควรนำเสนอมีมลรัฐฟลอริดา มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ส่วนประเทศแคนาดาไปที่แคว้นบริติชโคลัมเบีย ส่วน สหราชอาณาจักร ไปที่แคว้นอังกฤษ กับเวลส์ ออสเตรเลีย ก็เอาแคว้นวิกตอเรีย กับทาสมาเนีย ประเทศเพื่อนบ้านของเราคือประเทศมาเลเซีย ประเทศเดนมาร์ก ซึ่งเขามีระบบไปทางเทศบาล และรวมทั้ง

* ดร.กมล สุดประเสริฐ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขา Foundation of Education จากมหาวิทยาลัยฟลอริดา สหรัฐอเมริกา เคยดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการและเป็นที่ปรึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟลอริดา สหรัฐอเมริกา เป็นที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการการศึกษาสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ ดร.กมล สุดประเสริฐ ยังเป็นผู้มีบทบาทสำคัญกับการดำเนินงานด้านการศึกษาของชาติและของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

และรวมทั้งประเทศไทยรวมทั้งหมด 7 ประเทศ

วิธีการและขั้นตอนการวิจัยได้พยายามศึกษาประมวลกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ออกมาเป็นรายละเอียดก่อนแล้วถึงนำมาทำการเปรียบเทียบ คือ หลังจากที่ได้สาระของทุกประเทศมาแล้ว ผมได้มาเปรียบเทียบว่ามีเรื่องอะไรบ้าง ประเทศไทยมีเรื่องนี้ ประเทศไทยไม่มี แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปให้ออกมาเห็นชัดเจน เพื่อนำเสนอแนะในการทำกฎหมายการศึกษาไทย

จากตารางที่ 1 ที่ผมนำเสนอ สหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะมลรัฐฟลอริดาและนิวเจอร์ซีย์ กฎหมายของเขาจะมีชื่อต่างกัน แม้แต่กฎหมายปฏิรูปก็จะมีชื่อต่าง ๆ กัน กฎหมายปฏิรูปใหญ่ของอเมริกาจะเรียกว่า Goal America 2000 Educate America Act แต่พอไปตามรัฐเขาจะมีของเขาโดยเฉพาะ เช่นรัฐฟลอริดา จะใช้คำว่า Blueprint 2000 จะมีชื่อเรียก กฎหมายพื้นฐานว่า Florida School Code หรือ Florida School Act สำหรับมลรัฐนิวเจอร์ซีย์จะมีชื่อ Newjersey Basic Education School Law School ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงโรงเรียน แต่ หมายถึงการศึกษา School Law ทางแคนาดาจะใช้คำว่า School Act สหราชอาณาจักรก็จะใช้คำว่า Education Act ความมุ่งหมายก็ชัดเจนว่าเป็นความมุ่งหมายที่พยายามจัดตั้ง ดำรงและให้การสนับสนุนการศึกษาของประชาชน อเมริกาใช้คำว่า Public Education เป็นการศึกษาเพื่อประชาชน เป็นของรัฐที่จะช่วยเหลือประชาชน ส่วนของแคนาดาเป็นในแบบเดียวกัน เป็นการจัดการศึกษาระดับประถมและมัธยมเพื่อให้เห็นความชัดเจน และสหราชอาณาจักรก็เพื่อบังคับให้พ่อแม่ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนเต็มเวลาในโรงเรียน คือสมัยก่อนไม่เป็นเวลา ตอนหลังพยายามต้องให้เข้าเรียนเต็มเวลา ในอายุระหว่าง 5-16 ปี คำนวณดูแล้วกลายเป็นว่าทั้งหมด 12 ปี

ส่วนประเทศออสเตรเลีย ใช้คำว่า Education Act ของวิกตอเรียเก่าหน่อยใช้ว่า Education Act 1958 ส่วนเกาะทาสมาเนียนี้เนื่องจากว่าเป็นรัฐใหม่หรือปรับปรุงใหม่กฎหมายออกมาเป็น Education Act 1994 ความมุ่งหมายเพื่อจัดการศึกษาพื้นฐานสำหรับนักเรียนและประชาชนโดยทั่วไป ของมาเลเซียน่าสนใจเพราะว่าเป็นกฎหมายที่ครอบคลุมการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานต่าง ๆ ไม่เป็นกฎหมายที่เน้นในเรื่องการบังคับ แต่ใช้คำว่า Education Act เหมือนกัน ของมาเลเซียเริ่มตั้งแต่ 1961 แต่ว่ามีการแก้ไขหลายฉบับตามมา จุดมุ่งหมายเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับชุมชน เชื้อชาติ เพราะว่ามีหลายเชื้อชาติ ส่วนเดนมาร์กเป็นกฎหมายสำหรับประชาชนโดยแท้ ใช้คำว่า Act on the Folkskole 1995 หมายความว่า การศึกษาสำหรับประชาชน โดยเฉพาะใช้คำว่าจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อประชาชน ส่วนของไทย ผมอยากจะกราบเรียนไล่ตั้งแต่กฎหมายฉบับแรก พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2464 และปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมาจนถึง พ.ศ. 2523 เราได้ศึกษาเริ่มตั้งแต่ 2464 เป็นต้นมา เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายฉบับนี้ จนถึง 2523 เป็นการจัดการศึกษาพื้นฐานเหมือนกัน แต่ไปในเรื่องของการศึกษาภาคบังคับ เริ่มบังคับ 4 ปี และมาขยับเป็นบังคับ 6 ปี ซึ่งตอนแรกคิดจะทำ 7 ปี แต่ว่าพอมาถึง พ.ศ. 2520 เกิดตัดสินใจทำแค่ 6 ปี เพราะจะเปลี่ยนระบบจาก 7-3-2 มาเป็น 6-3-3

ส่วนตารางที่ 2 ผมได้พยายามที่จะเอารายละเอียดต่าง ๆ เหล่านี้มาเปรียบเทียบให้เห็นสาระบัญญัติที่มีอยู่ในกฎหมายว่าเขามีเรื่องอะไรบ้าง เรื่องแรกได้แก่การเรียนในพื้นที่ที่ตั้งบ้านกฎหมายเกือบทุกประเทศจะเขียนไว้เลยว่า เมื่อตั้งโรงเรียนขึ้นมาแล้ว คนที่อยู่ในบริเวณโรงเรียนใกล้ ๆ โรงเรียนต้องมาเรียนในโรงเรียนนี้ ในกรณีถ้าไปเรียนของที่อื่นต้องเสียภาษีให้เขา เพราะว่าตัวเสียภาษีให้เฉพาะเขตตรงนี้ ถ้าไปเรียนที่อื่นต้องเอาเงินส่วนนี้ไปให้เขานั้น พูดเหมือนกับว่าเป็น School Zone ที่กำหนดให้นักเรียนเรียนใกล้บ้านและจะต้องกำหนดอายุให้ชัดเจนว่าอายุเท่าไรถึงเท่าไร ในกรณีของอเมริกา มี 4-5 มลรัฐที่กำหนดอายุ 5 ปี แต่บางมลรัฐ 6 ปี และ 29 มลรัฐกำหนดถึง 7 ปี ส่วนในรายละเอียดมีอีกมากซึ่งผมไม่นำเสนอ ท่านจะหาอ่านได้ในเล่มใหญ่

การนับอายุเข้าเรียนบอกไว้ชัดเจน อย่างในสหรัฐอเมริกาบอกเลยว่าวันที่เท่าไร เด็กเกิดวันที่เท่าไร ถึงวันที่เท่าไรถึงจะมาเข้าเรียน เพื่อไม่ให้เกิดการตีความในเรื่องปัญหาการนับอายุของเด็ก มีการกำหนดไว้เลยว่านักเรียนเมื่อถึงเกณฑ์อายุแต่ยังไม่ถึง 16 ปี ต้องอยู่ในขบวนการของโรงเรียน แต่ว่าถ้าเกิดมีปัญหา เช่น เกิดเด็กไปสมรสหรือตั้งครรภ์ระหว่างเรียนต่าง ๆ เหล่านี้ เขาก็หาวิธีการที่จะให้เด็กได้เรียน โดยจัดทำแผนเพิ่มเติมขึ้นมา พูดง่าย ๆ ว่าความประสงค์ต้องการให้เรียนจบ 12 ปี ให้ได้ ให้จบมัธยมปลายให้ได้ มาถึงจุดนี้ก็ได้ออกถึงรายละเอียดในเรื่องอื่น นอกจากจะบังคับแล้วยังมีการพูดถึงการศึกษาขั้นปฐมวัยต่าง ๆ เพราะจำเป็นต้องมี ที่เขาพูดไว้ในกฎหมาย การศึกษาพื้นฐาน คือ เรื่องเด็กพิการ ถ้าพบว่าเด็กพิการ 3 ขวบ ต้องได้รับการบริการการศึกษาพิเศษ เด็กที่เร่ร่อนทั้งหลายต้องได้รับการเรียนโดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เขียนไว้ในกฎหมายเลย ส่วนเด็กอนุบาล ในกฎหมายเขียนไว้ชัดเจนว่าอายุก่อนจะครบ 5 ปี จะต้องมามีสิทธิเข้าเรียนอนุบาล พูดง่าย ๆ ว่าไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับแต่เป็นเรื่องที่รัฐจะต้องให้การสนับสนุน ซึ่งในรายละเอียดมีอีกมากในวิธีการสนับสนุน ในสหรัฐอเมริกาจะมีโปรแกรมออกมาเลย เช่น โปรแกรม Head Start Program หรืออย่างบางรัฐใช้ Smart Start Program เพื่อช่วยเหลือประชาชนพิเศษ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนในการพัฒนาโรงเรียนต่าง ๆ เป็นศูนย์ปฐมวัยต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ได้พูดถึงเรื่องการยกเว้นไม่ต้องเข้าเรียน และการจะต้องได้รับความยินยอมของพ่อแม่ ไม่ใช่ว่าเด็กไม่เข้าเรียนจะหมายความว่าจะเป็นอย่างนั้นได้ การขอยกเว้น จะมีหลายรูปแบบ เช่น เด็กพิการขอยกเว้นการเข้าเรียนได้ แต่เขาจะจัดการศึกษาแบบไหนให้ เด็กอายุ 14 ปี ที่มีใบขออนุญาตทำงานเพราะว่าเป็นลูกของพ่อแม่ที่ยากจน และได้รับการอนุญาตให้ทำงานได้ อย่างนี้ก็จะมีการเรียนแบบอื่นให้

ตารางที่ 3 บอกรายละเอียดชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดเป็นปัญหาโดยจะพูดถึงว่าตั้งแต่การพาเด็กไปสมัครเข้าเรียน และต้องไปสมัครต่อหน้าครูใหญ่ ผมก็ยังคงจะต้องเอารายละเอียดมาให้ดูว่าทำไมถึงต้องทำอย่างนั้น คือสมัครกับคนอื่นไม่ได้ ในกรณีที่มีการจัด Home School ต้องมีการลงทะเบียนทำอะไรต่าง ๆ กับครูที่สอนที่บ้าน ที่เรียกว่า Educator เป็นนักการศึกษาที่ทำการสอนที่บ้าน ต้องให้ข้อมูลของเด็ก ของตนเอง ของพ่อแม่ผู้ปกครองแก่สถานศึกษาเพื่อได้เก็บ Record ไว้ ในอนาคตเราจะต้องจัดให้มีข้อมูลที่เรียกว่า Information Management System ระบบการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน ต้องรับผิดชอบในการส่งเด็กเข้าเรียน อันนี้เขียนไว้ชัดเจน จนออกมาเป็นว่าถ้าไม่รับผิดชอบต้องถูกปรับ ในอเมริกาก็ปรับ ออสเตรเลียก็ปรับ ถ้าไม่ส่งเด็กเข้าเรียนให้ถูกต้อง ต้องแสดงหลักฐานวัน เดือนปีเกิด เพราะเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะรัฐจะต้องรับผิดชอบ ถือว่าเป็นเรื่องที่รับผิดชอบเพราะว่าเด็กที่อยู่ในเกณฑ์จะต้องเสียเงินทองอะไรต่าง ๆ ให้ ต้องรับผิดชอบต่อความชำรุดของสื่อ ตรงนี้ผมอยากจะกราบเรียนว่า ทุกประเทศไม่ได้บังคับให้เด็กต้องซื้อสื่อเอง แต่ทุกประเทศมีห้องสมุดในสถานที่เขาเรียกว่า Media Center สำหรับการเก็บสื่อและหนังสือต่าง ๆ ไว้ครบครัน นับว่าเป็นวิธีการที่ประหยัดมากถ้าทำหนังสือให้ดีหนังสือเล่มนั้นจะอยู่ได้หลายปี เด็กสามารถขอยืมไปเรียนในห้องเรียนได้แต่เด็กต้องรับผิดชอบร่วมกับพ่อแม่ว่าจะไม่ทำสื่อเสียหาย ถ้าเสียหายจะต้องชดใช้ เพราะฉะนั้นเด็กจะต้องไม่หลงใหลอีกต่อไปในการที่จะมาหัวหนังสือที่รุ่งรัง เป็นเรื่องที่ประเทศเหล่านั้นสามารถทำได้

มีสิทธิในการรับแจ้งข้อมูลของเด็ก พ่อแม่จะต้องมีสิทธิรับแจ้งข้อมูลว่าเด็กจะเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไร คงจะต้องติดต่อกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิด สามารถจะรู้ปัญหาต่าง ๆ ยื่นคำคัดค้านในการร่วมกิจกรรมของเด็ก คือ หมายความว่าถ้าเด็กไม่พอใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน พ่อแม่สามารถจะร่วมกับเด็กที่จะคัดค้าน เช่น เกิดมีการสอนศาสนาซึ่งเด็กไม่ต้องการอย่างนี้พ่อแม่ก็อาจจะร่วมคัดค้านถ้าไม่ปรารถนาที่จะให้ลูกทำอย่างนั้น ร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาของสภาผู้ปกครอง เขาก็มีสภาผู้ปกครอง แล้วก็พ่อแม่จะมีส่วนร่วมเข้าไปเป็นสมาชิกในสภา จะมีการมาพบปะกับครู ไม่ใช่พบปะแบบว่าทางโรงเรียนเรียกมาแบบของเรา แต่ว่าในฐานะสภาผู้ปกครอง เด็กในวัยเรียนออกจากโรงเรียนต้องยื่นคำร้องต้องเป็นไปตามระบบการยื่นคำร้องต่าง ๆ ต้องประกันว่าเด็กต้องมาเรียนทุกวัน เป็นเรื่องสำคัญมาก ไม่ใช่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่รู้ว่าจะเด็กไปอยู่ที่ไหน แต่ว่าจะต้องสามารถประกันว่าเด็กจะต้องมาเรียน มีวิธีการที่จะทำได้ ต้องมีคุณสมบัติและจดทะเบียนหากจัดการศึกษาในบ้าน อันนี้หมายถึงว่า ในกรณีที่พ่อแม่คนใดจะทำการศึกษาในบ้าน จะต้องมีความดีตามที่รัฐกำหนด และถ้าตัวเองไม่มีคุณสมบัติ ครูจะต้องมีความดีตามที่รัฐกำหนด สุดท้ายผมก็พูดถึงเรื่องการลงทะเบียน ถ้าล้มเหลวในการที่จะส่งเด็กเข้าเรียนจะต้องถูกลงโทษ อันนี้มีเกือบทุกประเทศ แต่ที่จริงบอกไว้เพียง 3 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ไทย ประเทศอื่นจะไม่พูดถึงจนนัก

ตารางที่ 4 การก่อตั้งการศึกษาระดับโรงเรียนต่าง ๆ แม้จะเป็นโรงเรียนของรัฐ ก็จะต้องมีระบบการก่อตั้ง ระบบการยุบ แม้แต่ของไทยผมไม่ได้เอาใส่ไว้ เนื่องจาก พ.ร.บ.ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ไม่มีแต่ พ.ร.บ.ประถมศึกษา พ.ศ. 2464 มีการพูดไว้ว่าโรงเรียนที่ประชาชนจัดตั้งเรียกว่า โรงเรียนประชาบาลเก่า โรงเรียนที่นายอำเภอจัดตั้งมีอีกแบบหนึ่ง ซึ่งจะต้องมีระบบวิธีการ และมีการเก็บเงิน เก็บภาษีศึกษาต่าง ๆ ให้มีคณะกรรมการโรงเรียน หรือสภาโรงเรียนใน พ.ร.บ.ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ของเราไม่ได้พูดถึงชัดเจนนัก แต่ พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2464 พูดชัดเจนว่า มีคณะกรรมการของโรงเรียน ให้โรงเรียนในสมัยนั้นเป็นเหมือนกับนิติบุคคลด้วย ใช้คำว่าบุคคลตามกฎหมาย ไม่ได้ใช้ภาษาว่าเป็นนิติบุคคล นอกจากนี้พูดรายละเอียดของการจัดการศึกษาในบ้านโดยพ่อแม่และผู้ปกครอง มีการลงทะเบียน ถ้าหากเรียนแล้วจะต้องมีการไปสอบเทียบต่าง ๆ สมัยก่อนของเราก็มี ผมเองได้เรียนกับโรงเรียนประเภทนั้น เรียนกับโรงเรียนที่ชาวบ้านตั้งขึ้นมาเอง ผมเรียกว่าโรงเรียนครูทอง คือคนที่เขาเป็นคนตั้ง ชื่อครูทอง ผมก็เรียนไปเรียนไป ไม่มีการสอบ แล้วผมก็ไปสมัครสอบสมทบ ป.3 ผมก็ไปสมัครกับโรงเรียนประชาบาลชื่อโรงเรียนวัดเสม็ดเหนือที่ฉะเชิงเทรา นี่คือตัวอย่างของสมัยก่อนที่ทำได้ ให้ประชาชนจัดทำขึ้นมาและไปสอบสมทบ แม้แต่ผมไปเรียนโรงเรียนราษฎร์แล้ว พอไปถึง ม.3 ผมก็ไปสอบสมทบโรงเรียนประจำจังหวัด ผมก็ได้ใบประกาศนียบัตรของโรงเรียนประจำจังหวัด ทั้งที่ผมเรียนโรงเรียนราษฎร์ นี่คือตัวอย่างสมัยก่อนที่เราทำมา เพราะฉะนั้นจำเป็นจะต้องมีการจดทะเบียนโรงเรียนเพื่อให้ชัดเจนและจะได้มีการควบคุม นอกจากนี้การจัดการศึกษาในบ้านโดยนักการศึกษาจะต้องมีกระบวนการต่าง ๆ

การเข้าเรียนในโรงเรียนหรือชั้นอนุบาล จะต้องมีการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ การเข้าเรียนในสถานศึกษาก่อนอนุบาลต้องมีการพูดรายละเอียด และการจัดการศึกษาในที่อื่น ๆ เช่น ในโรงพยาบาล หรือแม้แต่ในโรงเรียนมัธยมซึ่งเกิดมีชาวบ้านมาขอเรียนด้วย แต่มีลูกติดมาก็ยังเปิดอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก ๆ ให้ด้วย นี่คือตัวอย่างที่เขาบริการเต็มที่ ในที่สุดมาพูดถึงการเดินทางของเด็กที่จะมาโรงเรียนว่า ถ้าไกลเกินไปโรงเรียนจะต้องจัดรถรับส่ง เท่านั้นไม่พอเขายังพูดถึงรายละเอียดมาตรการควบคุมการเดินทางว่า พนักงานขับรถโดยสารนักเรียนจะต้องทำตัวอย่างไร ไปถึงขั้นว่าถ้าเด็กในรถนั้นก่อเรื่องวุ่นวายไม่ดี พนักงานขับรถยังสามารถมีมาตรการที่จะช่วยเหลือไม่ให้เด็กคนอื่นได้รับปัญหาจากเด็กเกเรคนนั้น กฎหมายจะเขียนเอาไว้ นอกจากนี้ยังมีการจัดรถนักเรียน ผมเห็นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญมาก แม้แต่ในมาเลเซีย ท่านจะเห็นว่าโรงเรียนของเขามีรถบัสแต่ของเรายังไม่ถึงขั้นนั้น มีพูดถึงเรื่องการจัดสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน จุดนี้พูดไว้ดีมาก ให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาร่วมกันจัดมาตรการเรื่องการตรวจนักเรียน กำหนดเลยว่าให้หมอมาตรวจปีละครั้งกับทุกโรงเรียน นี่เป็นเรื่องที่เป็นการตกลงกันข้ามกระทรวง การตรวจสุขภาพ มีการเช็คดูแลเรื่องอาหาร นมต่าง ๆ เขาไปถึงขั้นประชาชนมาร่วมกันทำอาหารอย่างที่เคยไปกับคณะกรรมการการศึกษาไปที่โรงเรียน Thomas Middle School ที่มลรัฐเวอจิเนีย

เราไปพบว่าประชาชนผู้หญิงสามารถมาทำอาหารกลางวันเลี้ยงเด็กให้กับโรงเรียน บริเวณโรงเรียนนี้มีอีก 18 โรงเรียน ซึ่งเขาสามารถทำได้ ไม่จำเป็นที่ครูต้องเดือดร้อนมาทำเรื่องนี้ ซึ่งเขาเขียนเป็นกฎหมายไว้ชัดเจน

มีบทบัญญัติด้านหลักสูตร ตรงนี้ผมเรียนว่าชัดเจนมาก บังเอิญ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เราได้เขียนไว้ในมาตรา 22, 23, 24 มากมาย ซึ่งอันนี้ก็เป็นการเบิกทางในการวางรายละเอียดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในประเทศเดนมาร์กเขียนชัดเจนเลยว่าชั้นไหนเรียน Course อะไรบ้าง แล้วได้บอกไปถึงขั้นการสอนเลยว่า การสอนแบบอะไร การสอนศาสนาควรเป็นศาสนาอะไร ไม่ให้วนวายไปเอาศาสนามาทะเลาะกัน อย่างกรณีของเดนมาร์ก จะบอกว่าเป็น Evangelical Lutheran Christianity ไม่ใช่ในกายอื่น อย่างนี้เป็นต้น ผมอยากเรียนว่าทุกประเทศกำหนดเรื่องการสอนศาสนา การสอนจรรยา การสอนต่าง ๆ จะกำหนดไว้หมด แม้แต่การสอนเรื่องโรคเอดส์ก็กำหนดไว้ ของเรามีปัญหามาก พอจะสอนเรื่องเพศ บอกว่าสอนไม่ได้ เกิดทะเลาะกัน ก็หลีกเลี่ยงได้ว่าสอนเรื่องโรคเอดส์

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบสาระบัญญัติในการควบคุมด้านวินัยต่าง ๆ การควบคุมนักเรียน การดำเนินการทางวินัยเขียนไว้ละเอียด ว่าจะต้องมีการควบคุมวินัย สิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ หน้าที่ของเด็ก แม้แต่ระเบียบวินัยจะมี แต่ก็ยังเป็นสิทธิความรับผิดชอบของเด็กเป็นอันมาก มีความสามารถที่จะตรวจสอบนักเรียนได้ หรือให้นักเรียนหยุดเรียนในกรณีที่ประพฤติผิดอะไรต่าง ๆ จะมีบอกว่า ครั้งแรกผิดให้หยุดได้ไม่ให้ไล่ออก หยุดได้ 2 สัปดาห์ เป็นต้น จะมีการกำหนดไว้ในกฎหมาย ถ้าไล่ออกต้องหมายความว่าอย่างไร ไล่ออกแล้วจะเอาการศึกษาอะไรมาให้ เป็นเรื่องเขียนไว้ชัดเจน จะมีบทห้ามในการลงโทษ ลงโทษทางกาย ห้ามเด็ดขาดทุกประเทศ แต่ของเรายังเขียนไว้ในกฎของกระทรวงว่า ไม่เรียวต้องขนาดเท่านั้น ผมจำไม่ได้ว่าอาจารย์สุนทรเขียนไว้ว่าไม่เรียวต้องขนาด 5 มิล หรือ 6 มิล หลายประเทศห้ามแม้แต่การตัดเกรดตัดคะแนน ซึ่งของเราไม่ได้พูดถึงเรื่องนี้เลย ทำให้ครูของเราใช้วิธีอะไรที่ไม่ค่อยเหมาะสมในการเอาเกรดเป็นตัวบังคับนักเรียนมากเกินไป ซึ่งอันนี้ก็เป็นเรื่องที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้วย บางประเทศพูดถึงว่ามีการกักบริเวณได้ เช่น ออสเตรเลีย แต่ว่าขณะที่กักจะให้ทำอะไร ไม่ใช่กักเฉย ๆ อาจให้กักแล้วเรียนเพิ่มเติม จัดบริการให้

ให้เด็กมีเสรีภาพในการพูด เป็นเรื่องสำคัญ ของเราบางครั้งพูดไม่ได้ หาวปากมาก แม้แต่พ่อแม่ห้ามเด็กพูดมาก การไว้ผมหรือการแต่งกายก็พูดถึง ว่าเป็นสิทธิอะไรต่าง ๆ เขาก็ไม่ห้าม แต่เขาก็ได้สอนให้ระมัดระวังให้รู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง เรื่องสมาคมลับเป็นเรื่องสำคัญ เขาถือว่าเป็นเรื่องห้ามเด็กไม่ให้เข้าร่วมสมาคมลับ จะมีการตรวจสอบ มีการตรวจค้นตู้เอกสารของเด็ก ตามโรงเรียนจะมี Locker สำหรับให้เด็กเอาของไปใส่ไว้ แต่การที่จะตรวจได้ ครูผู้ตรวจจะต้องบอกเด็กให้รู้ล่วงหน้า แต่ไม่ใช่ว่ารู้นาน ไม่ใช่อยู่ ๆ ไปตรวจโดยที่เด็กไม่ทราบ เพราะว่าถ้าเด็กไม่ทราบ เดี่ยวจะบอกว่าเอาอะไรไปใส่ให้เขา เขาเขียนไว้ชัดเจนเลยว่าจะไม่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านั้น เรื่องการสอนให้รักชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอเมริกาเน้นเอาไว้ ออสเตรเลียก็เหมือนกัน มีการให้ปฏิญาณต่อหน้าเสาธง เขามีเขียนไว้ชัดเจนว่าเมื่อกล่าวปฏิญาณจะต้องพูดอย่างไร แต่มีข้อยกเว้นว่าถ้าเป็นลูกทูตของประเทศทั้งหลาย ไม่ต้องกล่าวคำสาบาน ขอให้ยื่นทำความเคารพต่อธงของเขา เพราะเขาถือว่าธงของเขาเป็นตัวแทนของคนในชาติ การสอนเกี่ยวกับโรคเอดส์ การสอนเกี่ยวกับการจรรยา การสอนเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด กำหนดไว้ชัดเจนว่าจะต้องมีการสอนเรื่องนี้

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบสาระบัญญัติ เรื่องการบริหารต่าง ๆ กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ได้มีการเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้บริหาร ของมาเลเซียก็เขียนชัดเจน เริ่มตั้งแต่กำหนดเลยว่าให้ตั้งใครบ้าง รัฐมนตรีตั้งใครได้บ้าง กษัตริย์ตั้งใครได้บ้าง พูดถึงผู้บริหารระดับชาติว่าคือใคร พูดถึงระดับรัฐหรือมลรัฐคือใคร พูดถึงผู้บริหารระดับเขตการศึกษาว่าคือใคร เขตการศึกษาที่เรียกว่า School District ผมอยากจะเรียนว่า School District ที่เรากำลังไม่เข้าใจ หรือเกิดความสับสนเพราะเป็นเรื่องใหม่เรื่องเขตการศึกษาของเรา เขาถือว่าเขตการศึกษาเป็น Social Institute เป็นสถาบันสังคมซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองจะมีบทบาทเข้ามาร่วม เขาถือว่าถ้าประชาชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษาได้ ในอนาคตประชาชนจะมาร่วมในด้านการปกครองต่าง ๆ ได้ เพียงแค่ในเรื่องการศึกษาประชาชนเข้าร่วมไม่ได้แล้วจะไปร่วมอย่างอื่นได้อย่างไร เพราะในเรื่องของเด็กยังทำไม่ได้แล้วอย่างอื่นย่อมจะทำไม่ได้ด้วย เขาถือว่าเขตการศึกษาเป็นเขตที่ประชาชนต้องมามีส่วนร่วมเต็มที่ เขาจึงจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตการศึกษา และมีภาระหน้าที่ต่าง ๆ คณะกรรมการการศึกษาไม่ใช่เป็นตรายางเพื่อมา Stamp ให้กับผู้บริหารหรือครูใหญ่เท่านั้น ไม่ใช่ เขาโตดมาบริหารมาทำอะไรต่าง ๆ แม้แต่ระดับมลรัฐ ระดับรัฐ ระดับเขตการศึกษาก็จะเหมือนกัน ยิ่งที่โรงเรียนจะมีสภาที่ปรึกษาโรงเรียนโดยเฉพาะ ทุกโรงเรียนจะมี School Advisory Council เป็นสภาที่ปรึกษาโรงเรียน สมาชิกมาจากประชาชน มาจากครู ในระดับมัธยมจะมีเด็กมัธยมมาร่วมด้วย

ตารางที่ 7 เรื่องเขตการศึกษาต้องรับผิดชอบโดยการประเมินในวิชาหลัก ๆ พูดถึงเรื่องการประเมินผลการเรียนอะไรต่าง ๆ นั้น รัฐข้างบนเป็นคนดูแลก็จริง แต่ผู้ที่จะลงมือทำจริง ๆ คือระดับเขตการศึกษา เขาก็เขียนชัดเจนว่าเขตการศึกษาจะต้องมีการประเมินในวิชาหลัก วิชาที่เป็น Skill ทั้งหมด เขาเปลี่ยนวิธีการสอบ การวัดผลต่าง ๆ ไปมากพอสมควร แทนที่จะไปวัดด้วยข้อสอบมาตรฐานแบบเก่า อย่างที่เราเคยเห็น เช่น SAT หรือข้อสอบมาตรฐานที่องค์กรบางแห่งทำ เขาก็ทำข้อสอบขึ้นมา อย่างมลรัฐฟลอริดาก็ทำขึ้นมาใหม่ FCAT คือ Florida Comprehensive Assignment Test คือการประเมินผลรวมหลาย ๆ ด้านไม่ใช่ประเมินอย่างที่มีครูบาอาจารย์ทำหนังสือส่งมาว่าเราสอบเป็น Multiple Choice เหมือนกับเด็กที่มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนียพอลิเทคนิคการศึกษาระดับ 4-5 ข้อไม่ใช่พ้องแต่บอกว่าอยู่เมืองไทยครูไม่ค่อยได้ให้เขียนหนังสือ เขียนไม่ออก ถ้าให้เขียนก็จะตามที่ครูให้เขียน ข้อสาม ใช้ข้อสอบ Multiple Choice และ Choice ที่ถูกมักจะ เป็น Choice ที่ครูบอกว่าถูก อย่างนี้เป็นต้น เราก็ได้พบข้อเท็จจริงว่าเด็กไทยได้ประสบปัญหา ผมอยากจะเรียนว่าตรงนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก แต่ว่ารัฐต้องมีการทำขึ้นมาก่อน แล้วก็ทางเขตการศึกษา กำหนดว่าเขตของตัวเองจะเอาระดับไหนแค่ไหน แล้วไม่กำหนดเฉพาะแต่ปลายทางปีที่ 12 เท่านั้น แต่กำหนดเป็นมาตรฐานช่วงชั้นที่เรียกว่า Benchmark เช่น ถ้ามองเกรด 3, เกรด 6, เกรด 9 และ เกรด 12 ปลายทางเด็กจะทำอะไรได้ นี่คือการเป็นมาตรฐานช่วงชั้น นอกจากนี้จะต้องมี Indicator ต่าง ๆ ซึ่งเขากำหนดไว้ละเอียดมากมาย

นอกจากนี้พูดถึงเกณฑ์การจบ มีเกณฑ์การจบมากมายหลายอย่าง นอกจากเกณฑ์การจบในโรงเรียน หรือถ้าหาก Drop ไปจากโรงเรียนเมื่อตอนเกรด 9 คือเมื่อตอนพ้นการศึกษาภาคบังคับ เธอต้องกลับมาสอบที่เรียกว่าข้อสอบ GED :General Education Development ถ้าเธอมีความรู้ความสามารถสอบข้อสอบนี้ผ่านเราก็จะเทียบให้คุณได้เหมือนเกรด 12 แต่ข้อสอบแบบนี้จะให้สอบเมื่ออายุเกิน 18 ปีไปแล้ว แต่จะอนุญาตให้ถ้าไม่ถึง 18 แต่ต้องเกิน 16 ทั้งนี้การอนุญาตให้สอบได้จะต้องเป็นกรณีรายบุคคล เพราะฉะนั้นมีวิธีการ มีเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ การสื่อสารการสอนและมาตรฐาน ผมอยากจะเรียนว่าสื่อการสอนสื่อการเรียนต่าง ๆ นี้ต้องมีกรรมการ ของเขามีกรรมการที่จะพิจารณาให้สื่อต่าง ๆ ที่จะนำเข้ามาใช้ในระบบโรงเรียน ถ้าเราชินปล่อยเขาให้เขานำเอาหนังสืออะไรมาสอนที่เราไม่รู้ ซึ่งไม่ถูกต้อง เป็นเรื่องสำคัญอันหนึ่งในเรื่องของสื่อ ในเวลาเดียวกันพูดถึงการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรมีวิธีการที่เราจะจัดให้ได้ ซึ่งขณะนี้เราเป็นทุกขี้ใจว่าเราจะจัดการศึกษา 12 ปี นี้ได้หรือไม่ ถ้าเด็กเกิดไป Drop จะมีมาตรการอย่างไรที่สามารถทำให้เขาไปเรียนด้วยตนเองได้ แล้วมาสอบได้ คงต้องพูดไว้ในกฎหมายพอสมควร

ตารางที่ 8 ผลของการวิจัยสรุปให้เห็นชัด ๆ ว่าทุกประเทศจัดทำกฎหมายเหล่านี้ ออกมาเป็นกฎหมายพื้นฐาน ตรงนี้ผมอยากสรุปง่าย ๆ ถ้าเราคิดแค่กฎหมายภาคบังคับของเรา อย่างแต่ก่อนนี้ เราคิดแค่การให้เด็กมีสมรรถนะแค่ด้าน Literacy ให้อ่านออกเขียนได้ แต่การศึกษา ชั้นพื้นฐานจะ Cover ทักษะด้านต่าง ๆ ความคล่องด้านต่าง ๆ อีกมาก ความคล่องด้านการสื่อสาร ยังไม่พอ ทั้งการบวก ลบ คูณ หาร การคิดแค่เลขก็ไม่พอ ต้องไปถึงการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ Critical Thinking ความคิดอะไรต่าง ๆ มากมาย ทักษะในการเข้าสังคมกับเพื่อนฝูง ที่เรียกว่า Social Skill จนถึงทักษะการจัดการ เขามี Course ว่า เด็กชั้นนั้นต้องเรียน Course นี้ อย่างมลรัฐฟลอริดา บอกเลยว่า High School ต้อง Take Course Life Management Skill 3 หน่วย เป็นการกำหนดให้ เด็กไม่ต้องโดดตึกตาย คือรู้จักจัดชีวิตตัวให้ถูกกว่าจะเป็นอย่างไร ตรงนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ยากเห็น แม้แต่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดว่าจะต้องเป็นอย่างนี้ แม้แต่สาระบัญญัติน่าจะเป็นแบบการศึกษาพื้นฐานแบบเดียวกัน ทุกประเทศนิยม คำศัพท์ไว้ชัดเจนหมดว่ามีคำพูดอะไรอยู่ใน พ.ร.บ. ก็จะมีนิยามศัพท์ไว้ข้างหน้าก่อน เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นกฎหมายในอนาคตของเราจะเป็นการเหมาะที่จะต้องมีนิยามคำศัพท์ไว้เพื่อให้ชัดเจน

ทุกประเทศกำหนดภาระหน้าที่ที่ต้องการให้โรงเรียนและสถานศึกษาและองค์กรการศึกษา ระดับต่าง ๆ ปฏิบัติและสนับสนุนในการปฏิบัติอะไรบางอย่างเขาจะเขียนไว้ชัดเจน มีการกำหนดภาระหน้าที่ครูใหญ่ อะไรต่าง ๆ มากมาย สามารถบอกว่าครูใหญ่สามารถปลดครูน้อยได้ ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากศึกษาธิการเขต เขาจะเขียนไว้ชัดเจน นโยบายข้อนี้คือนโยบายคืนความรับผิดชอบการบริหารการศึกษาไปสู่ผู้ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุดคือพ่อแม่ผู้ปกครองต่าง ๆ ที่ได้มาดูแล เพื่อประกันคุณภาพ คนประกันจริง ๆ คือคนที่อยู่ใกล้ชิดตัวเด็ก คนอื่นมาประกันไม่ได้ คุณต้องประกัน คุณต้องรับผิดชอบ ในกรณีของไทย ผมเห็นว่าควรให้โรงเรียน สถานศึกษา คณะกรรมการโรงเรียนสามารถพัฒนาตามกระบวนการของการมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมสร้างวิสัยทัศน์ในเรื่องนี้ให้ชัดเจน ผมอยากเรียนว่าไม่ใช่เราทำไม่ได้ เราได้ทำมาแล้ว และได้ทำนาร่องมาก่อนปฏิรูปที่เราพูดมานี้หลายแห่งแล้ว อย่างกรณีที่ทางสทศ. ไปดูที่โรงเรียนบ้านโนนจัน โรงเรียนโซคชัยพัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โรงเรียนเอกชนหลายแห่งก็ทำแล้ว โรงเรียนรุ่งอรุณ ทุกประเทศ กำหนดวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบในการสงวนความคิดของท้องถิ่นชัดเจน ชัดเจนมากที่สุดคือโรงเรียนทำขึ้นมาจากประชาชน บอกออกมาชัดเจนเลยว่าอยากเห็นโรงเรียนของเราเป็นอะไรในอนาคต เป็นต้น เป็นแผนยุทธศาสตร์ ตรงนี้จุดนี้โรงเรียนทุกแห่งในอนาคตจะต้องมีแผนปรับปรุงของตนเอง รายงานให้ประชาชนได้ทราบต่อเนื่อง ถ้าเป็นเช่นนี้จะทำให้กระบวนการข้อมูลนโยบายต่าง ๆ ชัดเจน สามารถรวบรวมได้ อาจจะได้แผนยุทธศาสตร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

กำหนดว่าโรงเรียนต่าง ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์โรงเรียน แม้แต่อเมริกา บอกว่าโรงเรียนต้องมี Schooling plan มีแผนปรับปรุงโรงเรียนเป็นแผนยุทธศาสตร์

เกือบทุกประเทศกล่าวถึงโครงสร้างหลักสูตร เอาไว้ในกฎหมายการศึกษาพื้นฐานที่ชัดเจนมาก ของเราไม่ได้พูดไว้ แต่เอาไปไว้ในระเบียบต่าง ๆ ของกระทรวงที่แล้วมา หลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเดนมาร์ก เกรตเท่านี้เรียนอะไร บอกชัดเจน ไม่ให้ครูบิดพลิ้วไปสอนเรื่องนอกรอบหลักสูตร กรอบหลักสูตรกำหนดไว้เลยว่าเรียนอะไรบ้าง ของฟลอริดาบอกไว้เลยว่าเกรด 9 ถึง เกรด 12 ใน 4 ปีนี้จะต้องเรียน 24 หน่วย มีอะไรบ้าง บอกไว้ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่ต่อการพัฒนาหลักสูตรแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้แปลว่ากำหนดกรอบแล้วจะต้องดำเนินตามกรอบของครู แต่ว่าเป็นกรอบกว้าง ๆ ซึ่งจะให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ในกรอบนั้นได้ เช่น ถ้าเป็นเรื่อง Course Earth and Space เรื่องชีวิต เรื่องโลกกับอวกาศ เด็กจะสนใจอะไร ทุกคนเรียนคนละเรื่อง แต่ว่ามา Present มาแสดงก็จะทำให้ทุกคนรู้ทุกเรื่อง นี่คือตัวอย่างของการสร้างโครงสร้างของหลักสูตรให้หลากหลายได้ แล้วให้อยู่ในกรอบนั้นได้ เพราะฉะนั้นตรงจุดนี้เราก็มองเห็นว่าในอนาคตต้องกำหนดโครงสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนให้ชัดเจนกว่านี้ เพราะที่แล้วมาเรากำหนดเป็นรายวิชา และเป็นปีนโต คือเป็น Lock เลยว่าต้องเรียนเหมือนกัน เป็นปัญหา เพราะเด็กคนหนึ่งไม่ถนัดอย่างนี้ก็ตก ตกแล้วตกอีก

ข้อ 8 บอกทุกประเทศวางระเบียบควบคุมค่าใช้จ่ายการศึกษาเป็นรายหัวนักเรียน บอกชัดเจนว่าประมาณเท่าไร อย่างอเมริกาบอก 5,000 กว่าเหรียญ เขาจะบอกชัดเจน บางประเทศบอกถึงขั้นว่าให้ทำงบประมาณแบบ Foundation Budget ให้ทำออกมาให้เห็นชัด ๆ เลยว่ามีอะไรที่เป็นงบประมาณที่เป็นหลัก และส่วนต่อเติมเติมเป็นเรื่องที่เอกชนหรือองค์กรต่าง ๆ จะมาเพิ่มเติมเติม ถามว่า Foundation คืออะไร ทั้งนี้เพื่อเป็นกระจายอำนาจ วางแผนการดำเนินงานในรายละเอียดตามแผนยุทธศาสตร์ แผนยุทธศาสตร์ที่ทำไปแล้วไม่สำเร็จเพราะเงินไม่มา Authority Go with Money อำนาจไปกับเงิน เราให้เขาไปทำงานแต่ไม่ให้เงินเขาไป คืออำนาจยังอยู่ข้างบน เพราะฉะนั้นต้องเป็นหลักการหรือนโยบายในการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชัดเจนต่อไป แม้ว่าจะมีใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว แต่จะต้องบอกอีกว่าจะเป็นอย่างไร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม มิฉะนั้นประชาชนจะไม่มีส่วนร่วม หมายความว่าถ้าคุณมีเงินแล้วเราเข้ามาช่วยบริหารเงินแล้วเงินไม่พอ เราจะมา Donate ถ้ามาดูแล้วไม่พอจริง ๆ

ข้อ 9. ทุกประเทศจัดระบบการศึกษา เดนมาร์ก ถือว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลแต่ว่าไม่ใช่จัดแบบเทศบาล เทศบาลมีก็จริงคุณต้องมีบอร์ดเป็นเขตการศึกษา แต่ว่าดูแลโดยเทศบาล ผมเรียนว่าให้เข้าใจถึงองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรจัดแต่ไม่ได้จัดแบบองค์กร ไม่ได้จัดแบบที่คุณบริหารอยู่ แต่จัดแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะฉะนั้นจุดนี้เองคงจะต้องเป็นจุดที่ช่วยแก้ปัญหาได้ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองนโยบายการกระจายอำนาจที่ถูกต้องให้เกิดเป็นภาวะผู้นำที่เรียกว่าไม่ Overmanage สร้างภาวะผู้นำให้เขา ควรต้องกำหนดไว้เป็นหลักการ

การกำหนดคุณวุฒิครูและเงื่อนไขที่จะสอนระดับต่าง ๆ เอาไว้ให้ชัดเจน ไม่ใช่ว่าเรียนอะไรก็เป็นครูได้ จะมาเป็นครูต้องรู้อย่างน้อยที่สุดรู้เหมือนหมอ หมอรักษาคนไข้ต้องสามารถสำรวจก่อน ว่าคนไข้เป็นอะไร ไม่ใช่จับมือนิดเดียวก็ให้ยา ในทำนองเดียวกันครูเป็นหมอรักษาโรคคนลาตน้อย ตรงจุดนี้จะมีเรื่องกำหนดคุณวุฒิ กำหนดมาตรฐานของผู้เป็นครูว่าคนเป็นครูต้องรู้อะไร บางรัฐเขียนไว้ชัดเจนว่าต้องทำอะไรได้ อย่างกรณีมลรัฐแคลิฟอร์เนียจะบอกว่าคุณต้องอยู่ในข้อบังคับเหล่านี้ ๆ จึงจะเป็นครูมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้ ถ้ามลรัฐฟลอริดาจะบอกว่าคุณต้องผ่าน Method of Teaching ได้เกรด 3.5 ผมเรียนว่า เป็นเรื่องที่เราได้สำรวจมาทั้งหมด ซึ่งคิดว่าจะเป็นประโยชน์กับนักการศึกษาในอนาคต
